

421, 479, 618, 623, 626, 637, 1104) och har sålunda varit ganska vanligt. (I sörmländska inskrifter finnes endast ett belägg, Sö 116.)

Nasi och *Kætill* äro namnen på de män, som ha ristat U 1104. Om det förstnämnda se U 1074; det senare tillhör de vanligare mansnamnen i de uppländska inskrifterna.

Som ovan har framhållits visa runformer, huggningsteknik och skrivningar, att *Nasi* och *Kætill* icke ha varit några vana runristare. Detta betyder emellertid icke, att de ha saknat konstnärlig uppfattning. Ornamentiken på U 1104 gör onekligen, trots en påfallande valhänthet i linjeföringen, ett ganska ståtligt intryck med sitt skickligt inpassade kors och sin balanserade, symmetriska ristning. Inga vägande skäl kunna anföras för att de båda ristarna skulle ha utfört någon annan nu känd runristning. Det är möjligt, att U 1104 är deras enda försök. E. Brate tycker sig visserligen (i *Svenska runristare*) finna en »ganska nära överensstämmande ristning» i U 1053, men likheterna äro alltför allmänna och olikheterna i detaljerna för många, för att det skulle kunna betraktas som sannolikt, att *Nase* och *Kætill* skulle ha ristat också U 1053.

Den sats i vilken de båda ristarna uppges sina namn, alltså runföljden 42–69, har fått en ovanlig formulering, i det att ett ord *a* (**a**) har inskjutits mellan **runir** och **pisa**. Pronomenet **pisa** är här pl. fem. ack.; jfr t. ex. U 59: **rista : runar : pisa** och U 80: **ristu × runar × pisa**. Det bör emellertid framhållas, att ristningen är skadad omedelbart efter sista runan i **pisa**, varför pronomenets form icke är fullt säker. Det kan ursprungligen ha stått **pisar**.

U 1104 torde vara en jämförelsevis ung runristning. Ornamentiken och former som **iogu**, **runir**, **po** och **ok** tala för att stenen knappast kan ha ristats och rests förrän alldeles vid 1000-talets slut.

1105. Åloppe, Bälinge sn.

Litteratur: B 463, L 152. J. Bureus, F a 6 s. 211 n:r 225 (Rhezelius), F a 5 n:r 71; J. Rhezelius, F l 1 n:r 76; Ransakningarna 1667–84; J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 30; O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 2, s. 118; UFT h. 11 (1883), s. 238; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 116.

Avbildningar: Rhezelius, teckning (i F l 1); J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 463).

Denna sedan länge försvunna, redan på 1600-talet svårt skadade runsten fanns enligt Rhezelius »J Ålöpe Södre gärde» (F a 6). F a 5: »Ålöpe.» F l 1: »Bäling Sochn Vthi Ålöpe gärde ligger denne sten.»

Enligt *Ransakningarna* 1667–84 fanns på »Åhlöppe Södre gierdet enn stehn påskrifwen». — På träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* finnes bläckanteckningen »Ålöpe i södre gärdet. wid vägen»¹ (B 463: »Ålöpe»; L 152: »Ålöpe»). Dessutom finnes i *Monumenta* en tunn blyertsanteckning, som omtalar, att på denna plats »många ättehögar och stenlagde grafar äre, endeles på bärgzhällar upkastade, och endeles i backarne mellan tuna och denna by på släta gärdet, somblige af bönderne uprydde till åker.» Om stenens tillstånd meddelas, likaledes med tunn blyertsskrift: »å sida liggiandes — kullfallen och afspulken». — O. Celsius återger i *Svenska runstenar* (F m 60) inskriften efter Hadorphs och Leitz' träsnitt. Hans uppteckning saknar sålunda självständigt värde. I *UFT* meddelas, att stenen var »okänd 1856», dvs. då C. F. Säve sökte efter den.

Höjd omkring 2 m., bredd omkring 0,90 m.

Inskrift (enligt Rhezelius):

... lit ... $\overset{5}{\text{sigfast}} + \overset{10}{\text{fa}} + \overset{15}{\text{pur}} \dots$

... let ... *Sigfast*, *faður* ...

»... lät ... (efter) *Sigfast*, (sin) *fader* ...»

¹ De två sista orden tillagda med blyerts.

Fig. 387. U 1105. Äloppe, Bälunge sn.
Efter teckning av Rhezelius.

Fig. 388. U 1105. Äloppe, Bälunge sn.
Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 463).

Till läsningen: Det förefaller som om före 1 l och efter 3 t åtminstone ett 10-tal runor hade gått förlorade. Av 4 s återstår endast övre delen. Hst i 13 p består av en korsande slinglinje. Hadorph och Leitz: f - - - - lil ... sikk-st · fapür ...

Endast runföljderna 1-3 och 4-15 voro på 1600-talet i behåll. Om mansnamnet *Sigfastr*, som är ganska vanligt i runinskrifterna, se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 100 och *Nordisk kultur* 7, s. 90, 119 och 266.

Upptill prydes ristningen av ett enkelt kors, och dessutom finnes mitt på ristningsytan det i dessa trakter vanliga lilla korset med de karakteristiska tvärstrecken vid armarnas ändar. Om E. Brates med tvekan gjorda försök att med stöd av förekomsten av detta s.k. korsade kors attribuera U 1105 till Likbjörn se U 1074.

1106. Äskelunda, Bälunge sn.

Pl. 101, 102.

Litteratur: B 458, L 150, D 1: 201. J. Bureus, Fa 6 s. 211 n:r 223 (Rhezelius), Fa 5 n:r 72, Fa 1 s. 17; J. Rhezelius, Fl 1 n:r 74; Ransakningarna 1667-84; J. Schefferus, Upsalia (1666), s. 204; J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 28; O. Celsius, Svenska runstenar (Fm 60) 1, s. 27 d, 2, s. 117, 631; R. Dybeck, Reseberättelse för år 1864 (ATA); UFT h. 11 (1883), s. 237 f.; H. Hildebrand, Sveriges medeltid (1898-1903), s. 53, Medeltiden (i: Sveriges historia